Project Zonnestraal

Lennik, Vlaams-Brabant

2024F243

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

Kim Aluwé

ERKEND ARCHEOLOOG:

K. Aluwé (OE/ERK/Archeoloog/2021/0029)

© Vlaams Erfgoed Centrum VEC, Geel, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum VEC. Vlaams Erfgoed Centrum VEC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL 1
INLEIDING 2
1. BUREAUONDERZOEK [BO] 3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE 3
1.1.1 Administratieve gegevens 3
1.1.2 De onderzoeksopdracht 5
1.1.3 Het projectgebied 6
1.2 ASSESSMENT 9
1.2.1 Landschappelijk kader 9
1.2.2 Historisch kader 14
1.2.3 Archeologisch kader 20
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK 23
1.3.1 Interpretatie en datering 23
1.3.2 Verwachting en conclusies 24
BIBLIOGRAFIE i
BIJLAGE ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant een omgevingsaanleg op percelen van vzw Zonnestraal ter hoogte van de Kroonstraat 44 en Zavelstraat 3, 5, 9 en 11 te Lennik. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 17.750m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 4.300m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1.000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3.000 m² bedraagt.

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024F243	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0071	
BOUNDING GEOMETRY	X_1: 134466	Y_1: 165908
	X_2: 134619	Y_2: 166135
KADASTER	Lennik, 1 AFD/Sint-Kwintens-Lennik, Sectie E, nrs 435/2C, 435/2D, 436N, 436T, 437D, 440G, 444K, 444L, 444M	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Kroonstraat 44 Zavelstraat 3, 5, 9 en 11 1750 Lennik	
OPZET INITIATIEFNEMER	omgevingsaanleg	

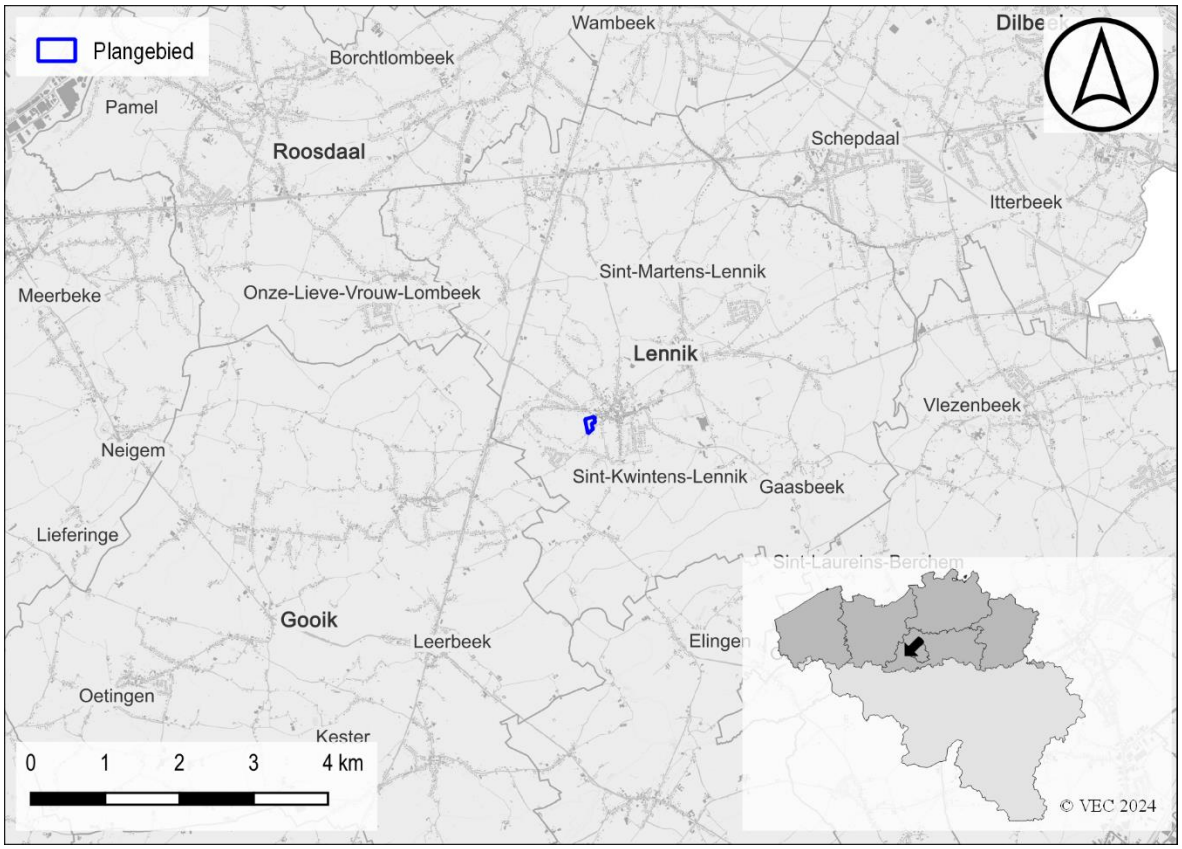

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

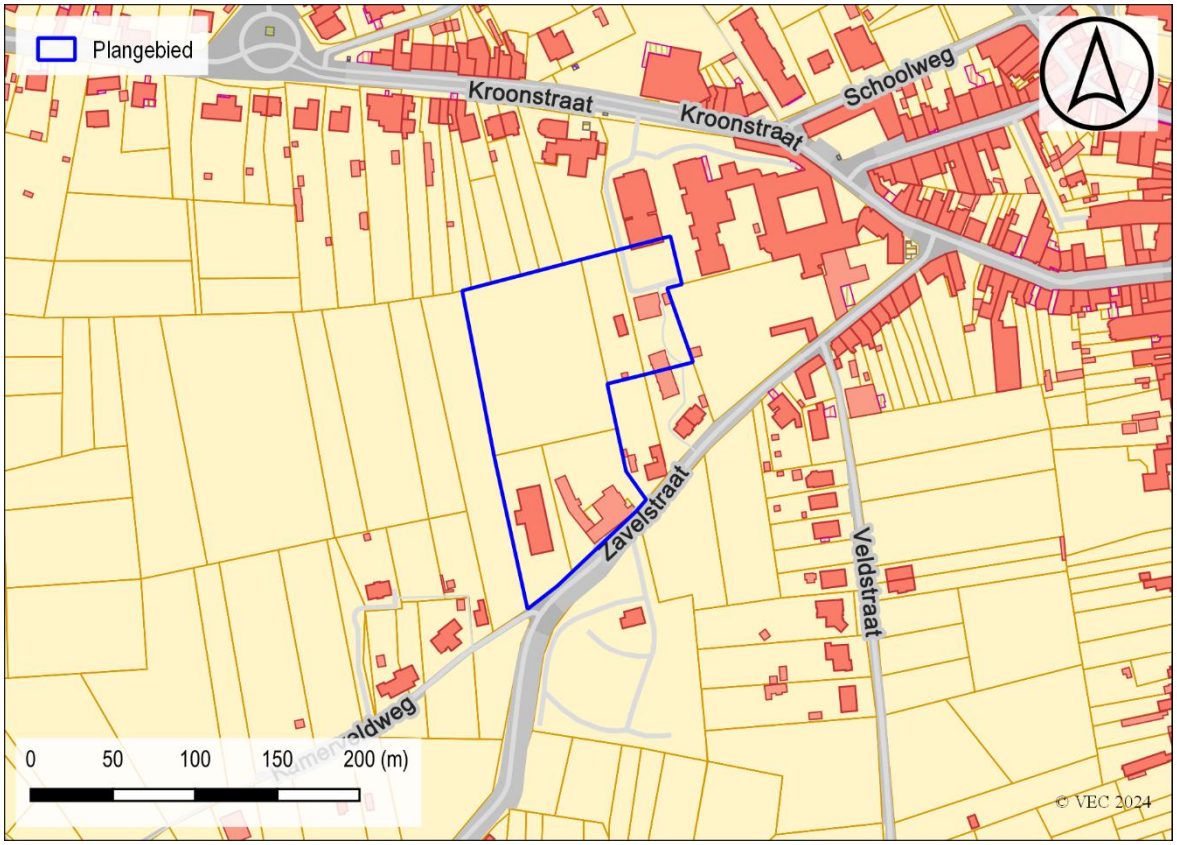

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

"Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek." – CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 *Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO*

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI][1]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

[1] De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 *Archeologische voorkennis*

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 *Ruimtelijke situering*

Het plangebied bevindt zich net buiten de dorpskern van het Vlaams-Brabantse Lennik, tussen de Zavelstraat en Kroonstraat. Langsheen de Zavelstraat zijn meerdere gebouwen ingeplant, maar de zone ten noorden hiervan is vooral ingericht als groen en open ruimte aangevuld met een klein bosje. Het noordoostelijk gelegen deel van het plangebied maakt reeds deel uit van de Zonnestraal-site en is voorzien van een verharde parking, enkele kleinere gebouwen (chalet, serres, tuinhuis bergruimte, carport) en graszones.

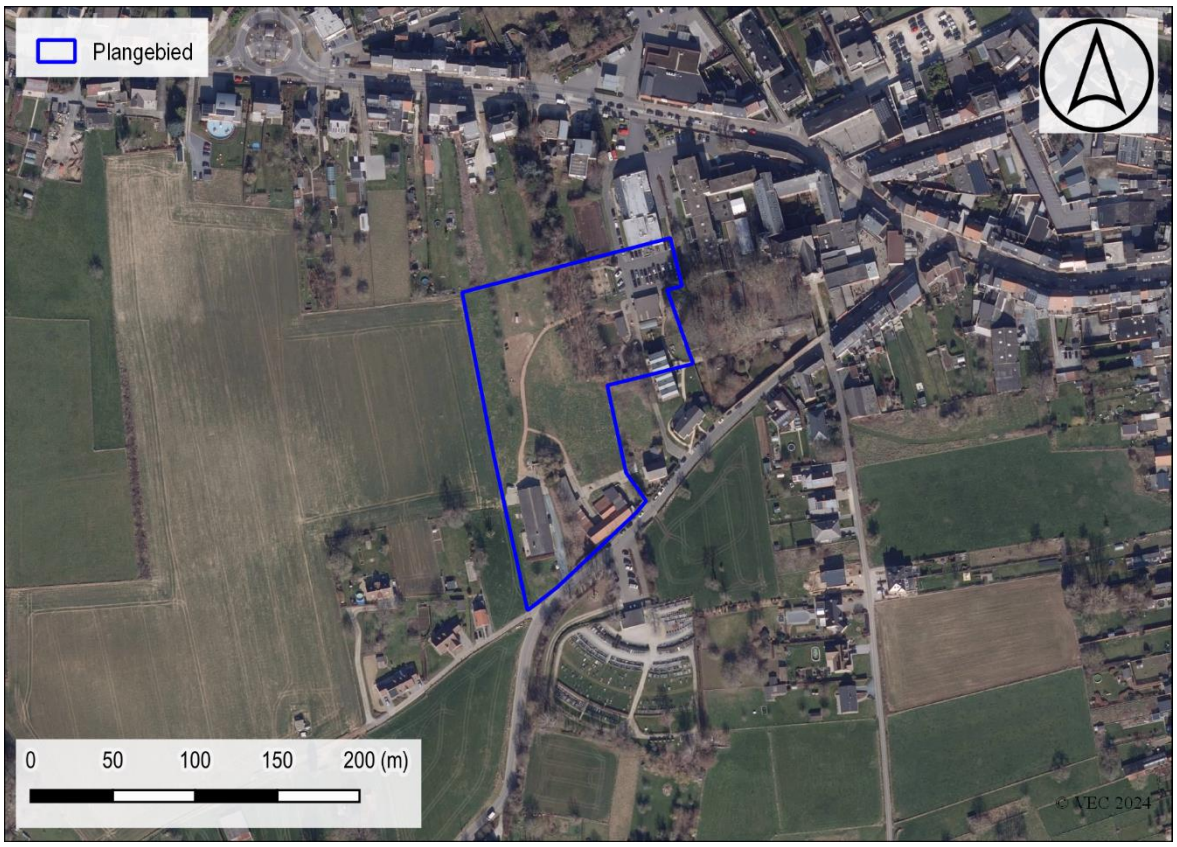

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 *Geplande bodemingrepen*

De opdrachtgever plant de omgevingsaanleg van enkele percelen in project “Zonnestraal” ten behoeve van de aanleg van een ecologisch en dynamisch park waar iedereen welkom is.

In het nieuwe ontwerp worden enkele bestaande constructies op het plangebied verwijderd (ca. 500m²). Het betreft enerzijds de bergruimte, carport voor fietsen, tuinhuis en serres op perceel 444K en anderzijds de N-Z gerichte stalling op Zavelstraat 9. In beide zones wordt ook ingezet op vergroening en worden enkele bestaande verhardingen (asfalt, betonklinkers, beton, kasseien, grind) opgebroken.

De groenaanleg is niet-vergunningsplichtig en werd daarom buiten de vergunningsaanvraag gehouden. De invloed van deze groenaanleg op de bodem kan als beperkt worden beschouwd.

De paden dienen rolstoeltoegankelijk te zijn en dus wordt het reliëf achter de loods van Zavelstraat 11 minder steil gemaakt door een uitvlakking van het bestaande maaiveld en het verwijderen van de bestaande keermuur.

In functie van toegankelijkheid worden de primaire paden 250cm breed en de secundaire paden 180cm breed. Ze worden aangelegd in een waterdoorlatende verharding bestaande uit granulaat (gezeefde kleine steentjes) met een natuurlijk bindmiddel. De aanleg hiervan zorgt voor een verstoring van de bodem tot ca. 30cm diep. In totaal heeft deze bodemingreep een oppervlakte van ca. 2.500m².

In het noorden wordt een uitbreiding van de parkeerinfrastructuur gepland, goed voor een totale bodemingreep van ca. 1.300m². Deze parking wordt aangelegd met waterpasserende kleiklinkers. Deze aanleg zorgt voor een verstoring tot ca. 30cm diep. Een groot deel van deze zone is echter op heden reeds ingericht als parking, rijweg of pad. De bodem is hier dus al minstens gedeeltelijk verstoord door de oorspronkelijke aanleg.

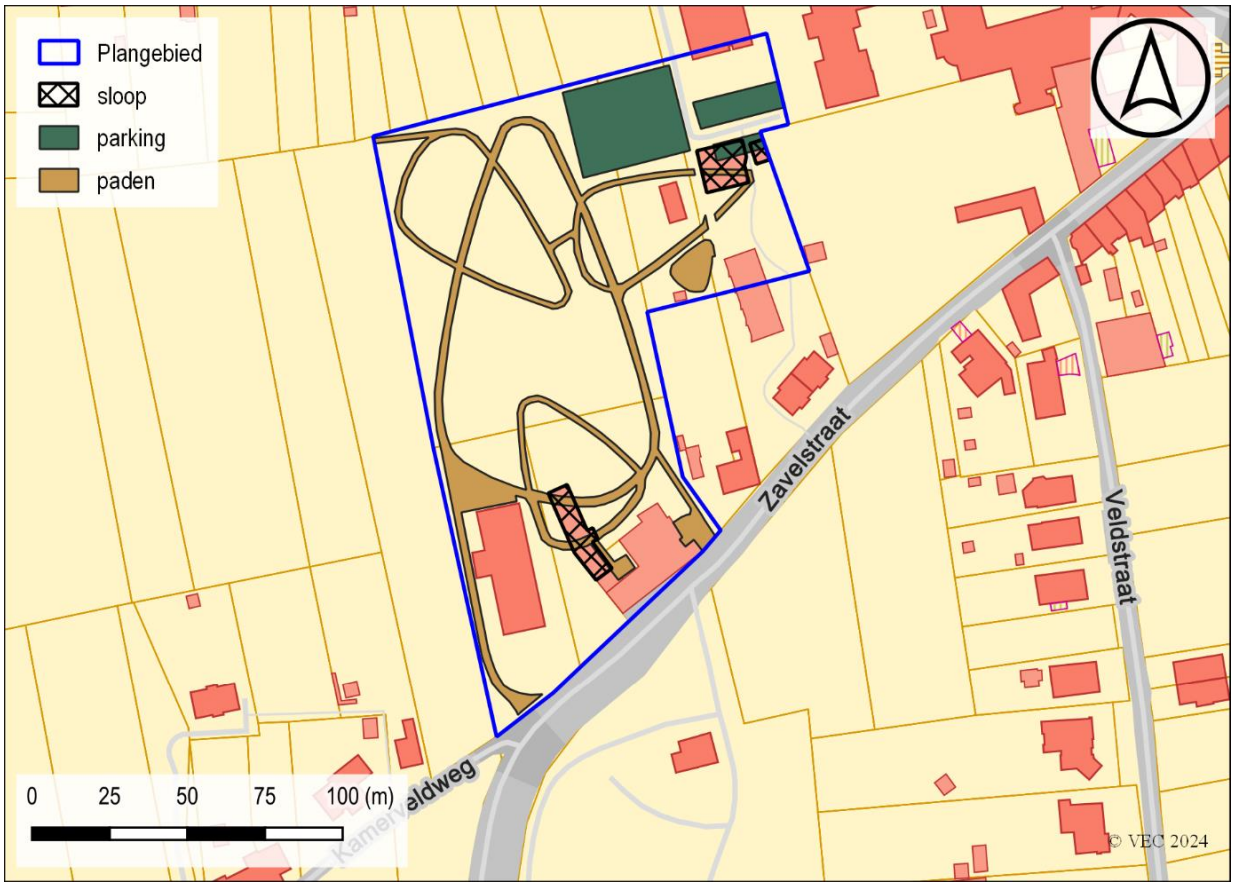

Figuur 4: werken op het plangebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Aardkundige en hydrografische situering

Het plangebied bevindt zich in de zandleem- en leemstreek die in de rand rond Brussel gekenmerkt wordt door de vele heuvelruggen doorsneden door beekvalleien. Het plangebied zelf bevindt zich op een uitloper van een heuvelrug tussen de Molenbeek en Diepenbroekbeek. De zuidwestelijke hoek van het plangebied (Zavelstraat 11) ligt rond 61-64mTAW en daarmee ook beduidend lager dan de rest van het plangebied (66-68mTAW).

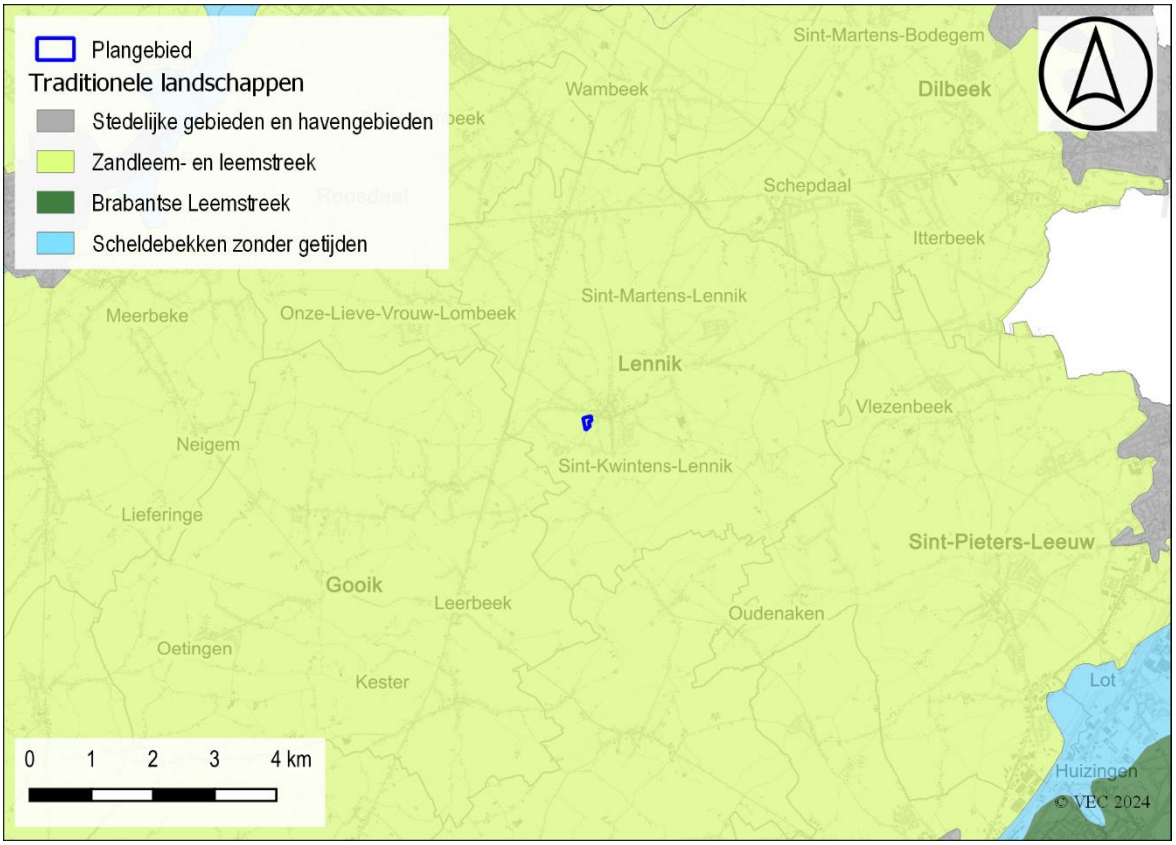

Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

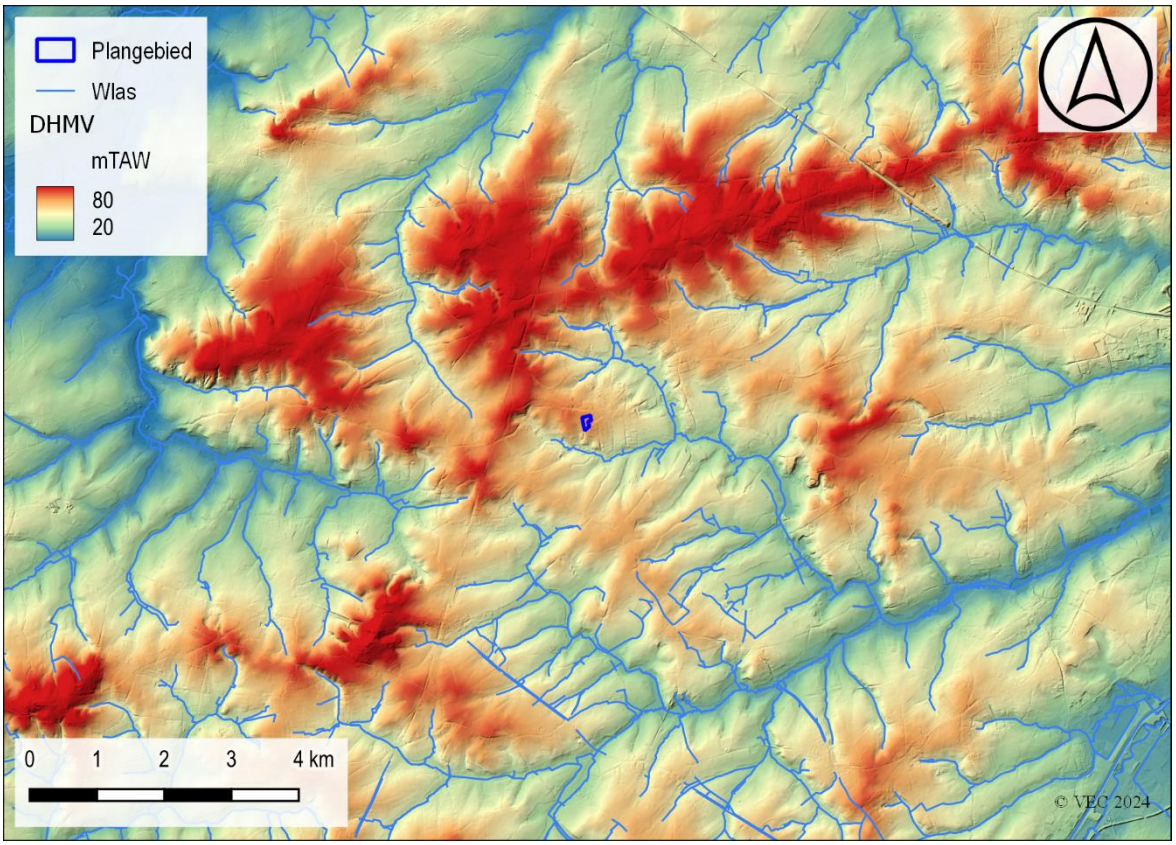

Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

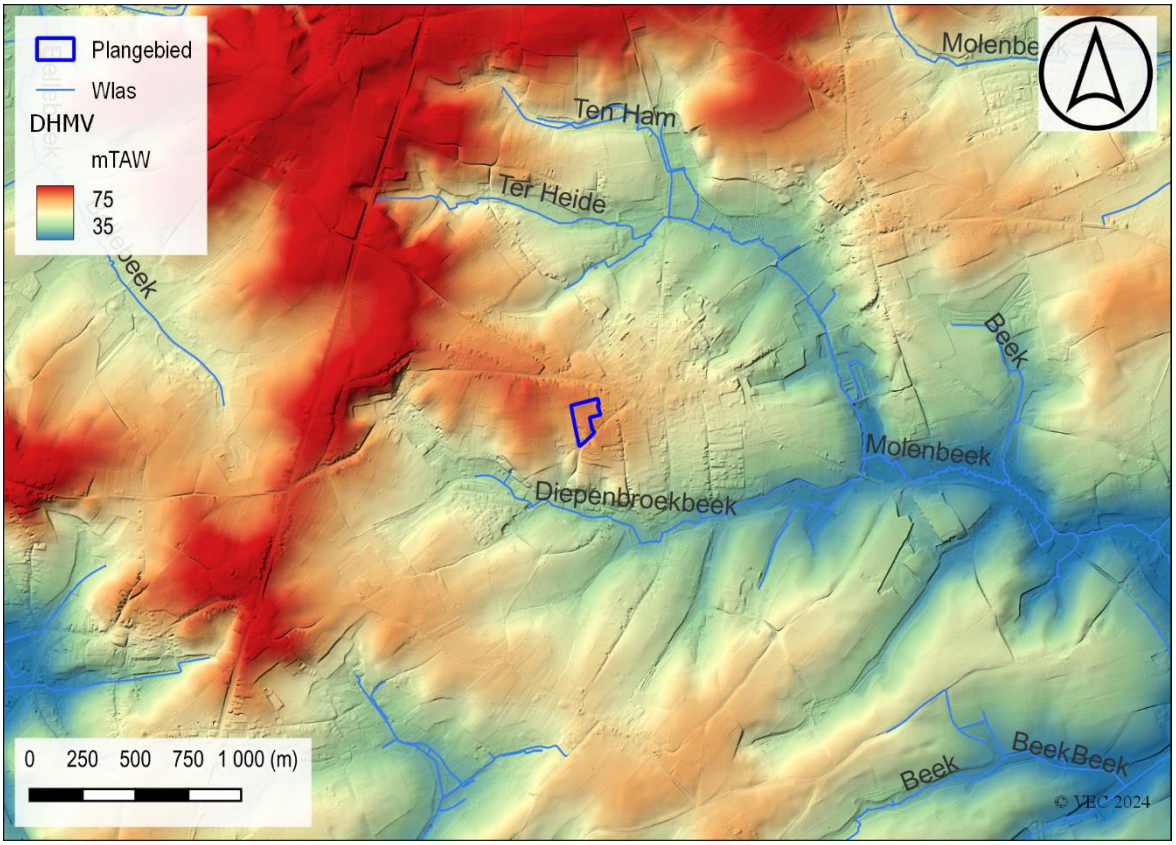

Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

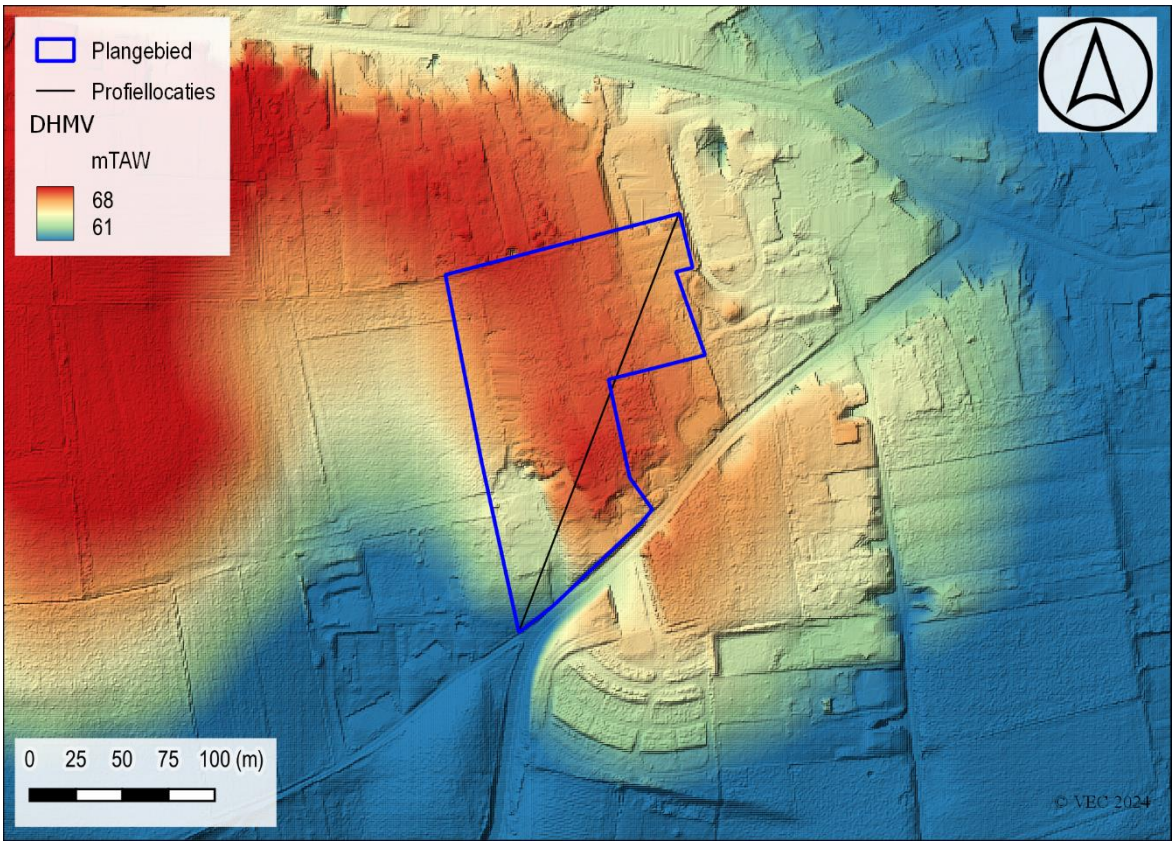

Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

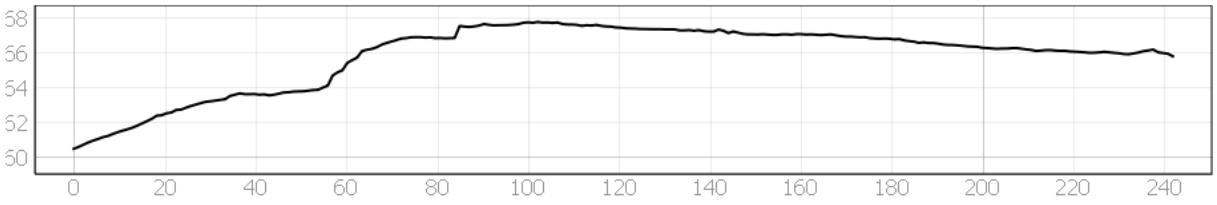

Figuur 9: hoogteprofiel ZZW-NNO

Fysisch-geografische gegevens

Het projectgebied is gelegen ter hoogte van de **Tertiaire formatie van Kortrijk.** Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). Het **Lid van Aalbeke (KoAa)** is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Het **Lid van Moen (KoMo)** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten.

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 2**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Op het plangebied wordt voornamelijk een **droge leembodem met textuur B of structuur B horizont** aangetroffen (Aba, AbB). Enkele zones worden aangeduid als een sterk vergraven bodem (OT).

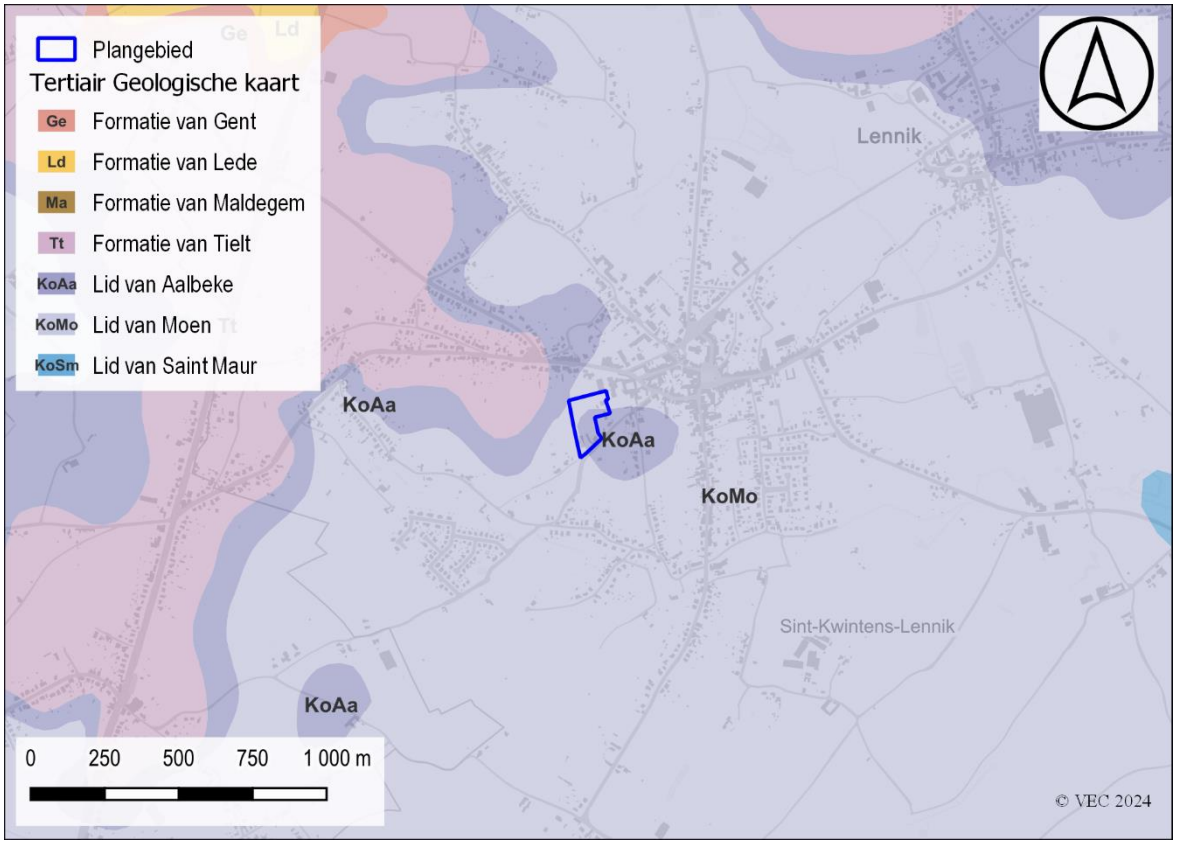

Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

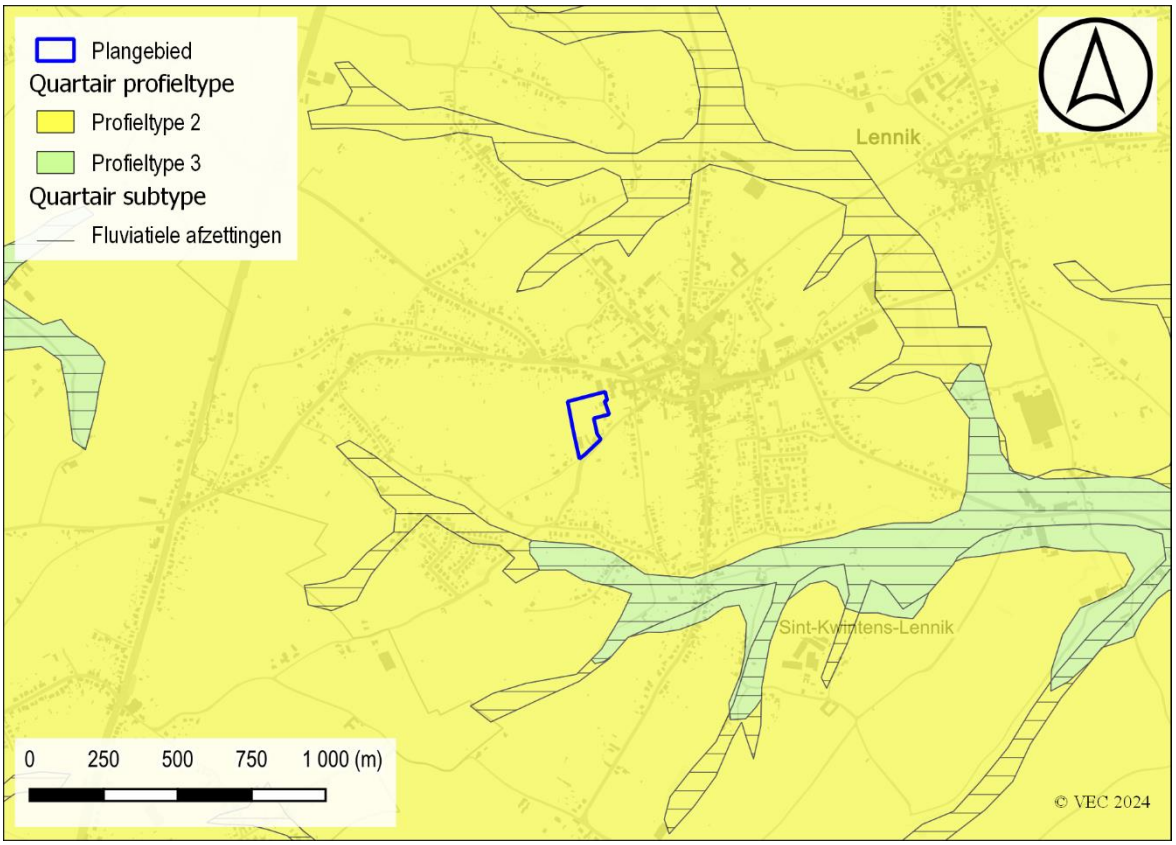

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

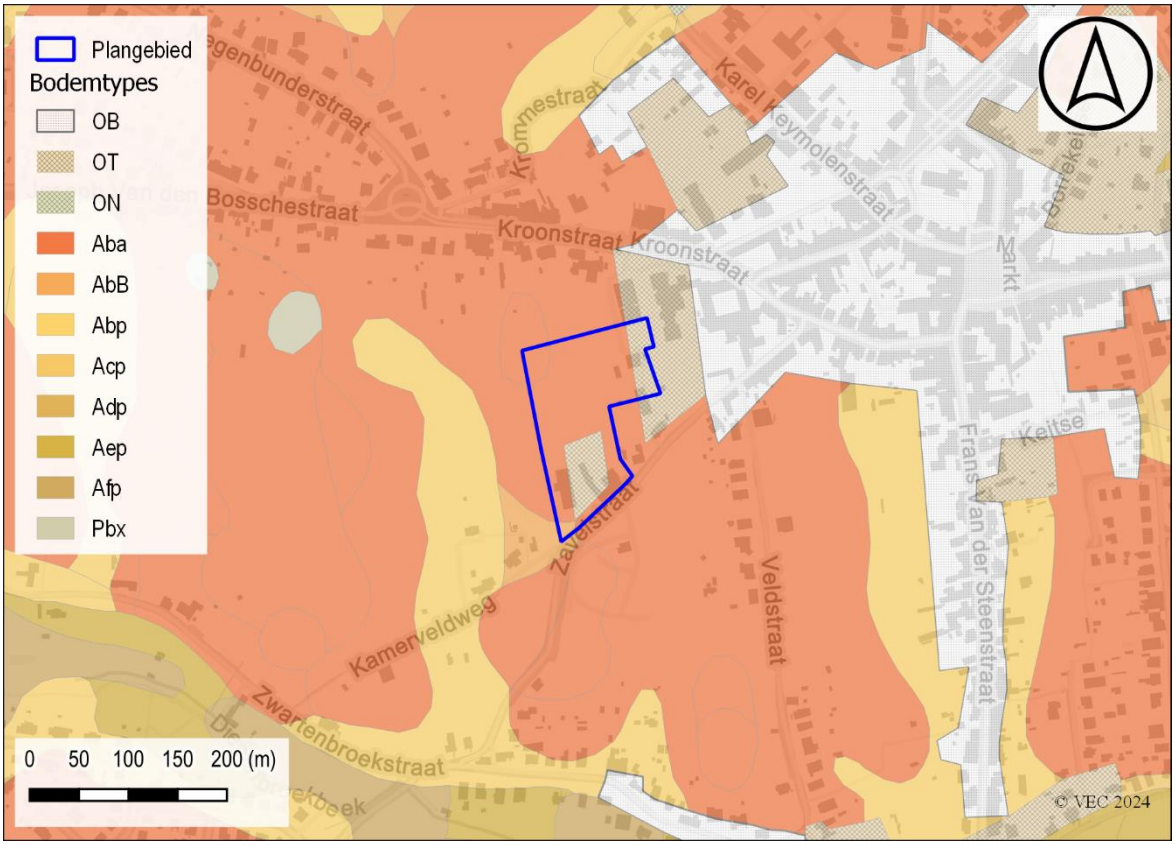

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

Historische situatie

Het plangebied bevindt zich te Sint-Kwintens-Lennik. Deze gemeente ontstond in een vruchtbare streek langsheen de Romeinse heirbaan Asse-Bavai en kende reeds in de vroege middeleeuwen een toenemend belang. Een markt werd einde 10de eeuw ingericht. Op heden is het een gemeente waarvan het centrum gekenmerkt is door een ruim dorpsplein, maar met een hoofdzakelijk agrarisch karakter in de talrijke gehuchten.[2]

Net naast het plangebied bevindt zich het “Klooster van de franciscanessen met tuin” dat als bouwkundig erfgoed werd vastgesteld. Aan het einde van de jaren 1860 werd een huis verbouwd tot klooster met school en kapel. In 1879 en 1882 werden de verbouwingen geregistreerd waardoor het klooster zijn huidig uitzicht verkreeg. Het kloosterdomein omvatte het gebouwencomplex met binnenplaatsen, twee percelen 'hof ' en een perceel bouwland – samen nagenoeg 1,5 hectare. Op het middelste perceel werd tussen 1910-1920 een kleine landschappelijke tuin met Lourdesgrot aangelegd.[3]

Ook het boerenburgerhuis uit 1848 op Zavelstraat 7 is als bouwkundig erfgoed vastgesteld.[4]

Historische kaarten

Uit de laatste eeuwen zijn voor grote delen van Vlaanderen kaartverzamelingen beschikbaar die in meer of mindere mate van detail een beeld geven van de historische ontwikkelingen in en rond het plangebied. Veel van deze verzamelingen zijn digitaal ontsloten en vormen als zodanig een archief van het Vlaamse landschap uit een periode waarin dit het meest aan menselijke invloeden onderhevig raakt. De oudste van deze kaarten dateert uit het midden van de 18de eeuw, de jongste betreffen satellietbeelden uit de laatste jaren. Aan de hand van deze kaarten zal de ontwikkeling van (de omgeving van) het plangebied in de Nieuwe en Nieuwste tijd geschetst worden.

Het plangebied bevindt zich in de 18de-19de eeuw net buiten de dorpskern van Lennik en lag ook dan al tussen 2 wegtracés die nu gekend zijn als de Zavelstraat en Kroonstraat. Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart is het plangebied geheel onbebouwd en in gebruik als akker. De 19de-eeuwse kaarten wijzen op een eerste bebouwing langsheen de Zavelstraat. De orthofoto uit 1971 toont een vrij gelijkaardig beeld met akkers, enkele bomen en een gebouw langsheen de Zavelstraat 9. Voor 1990 werden extra stallen toegevoegd op dit perceel. De loods op Zavelstraat 11 en de parking in het noorden van het plangebied dateren tussen 1990 en 2000.

[2] INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Sint-Kwintens-Lennik [online], https://id.erfgoed.net/themas/14275 (geraadpleegd op 20 juni 2024).
[3] INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Klooster van de franciscanessen met tuin [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134747 (geraadpleegd op 20 juni 2024).
[4] INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Boerenburgerhuis [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39963 (geraadpleegd op 20 juni 2024).

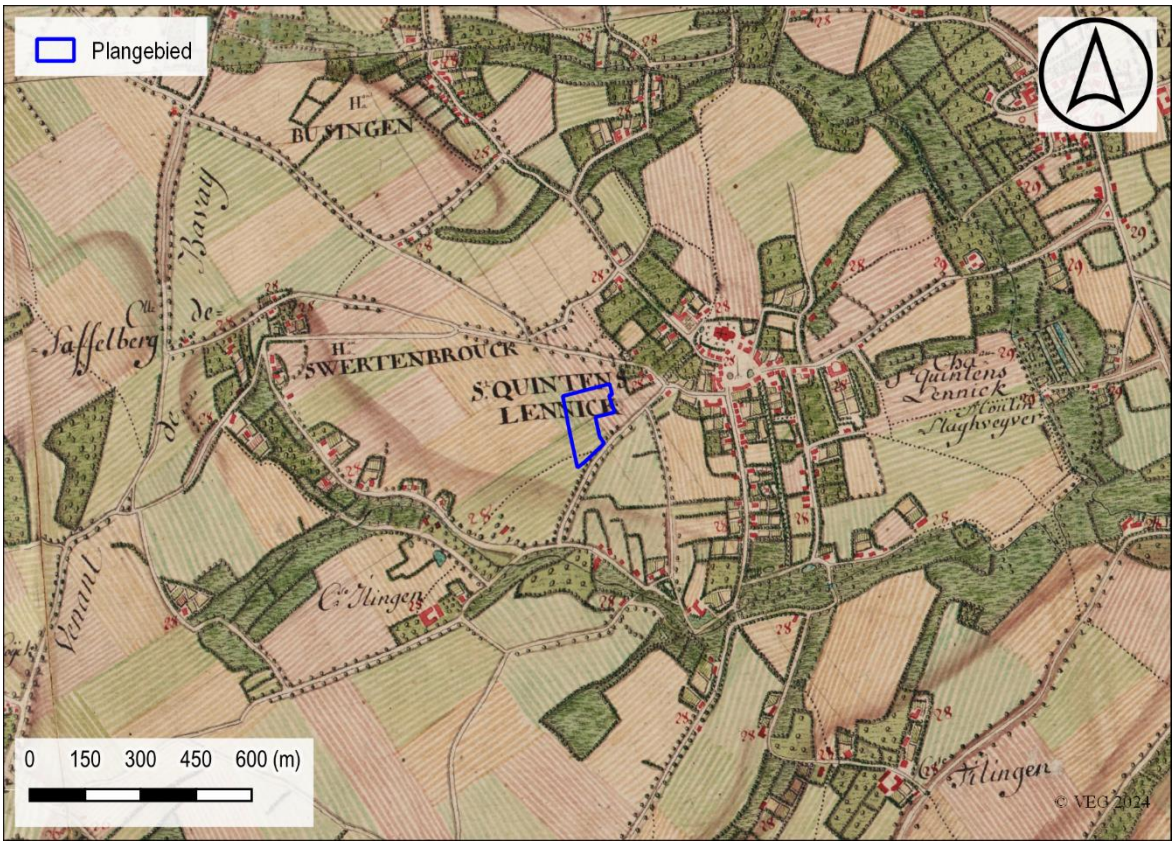

Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

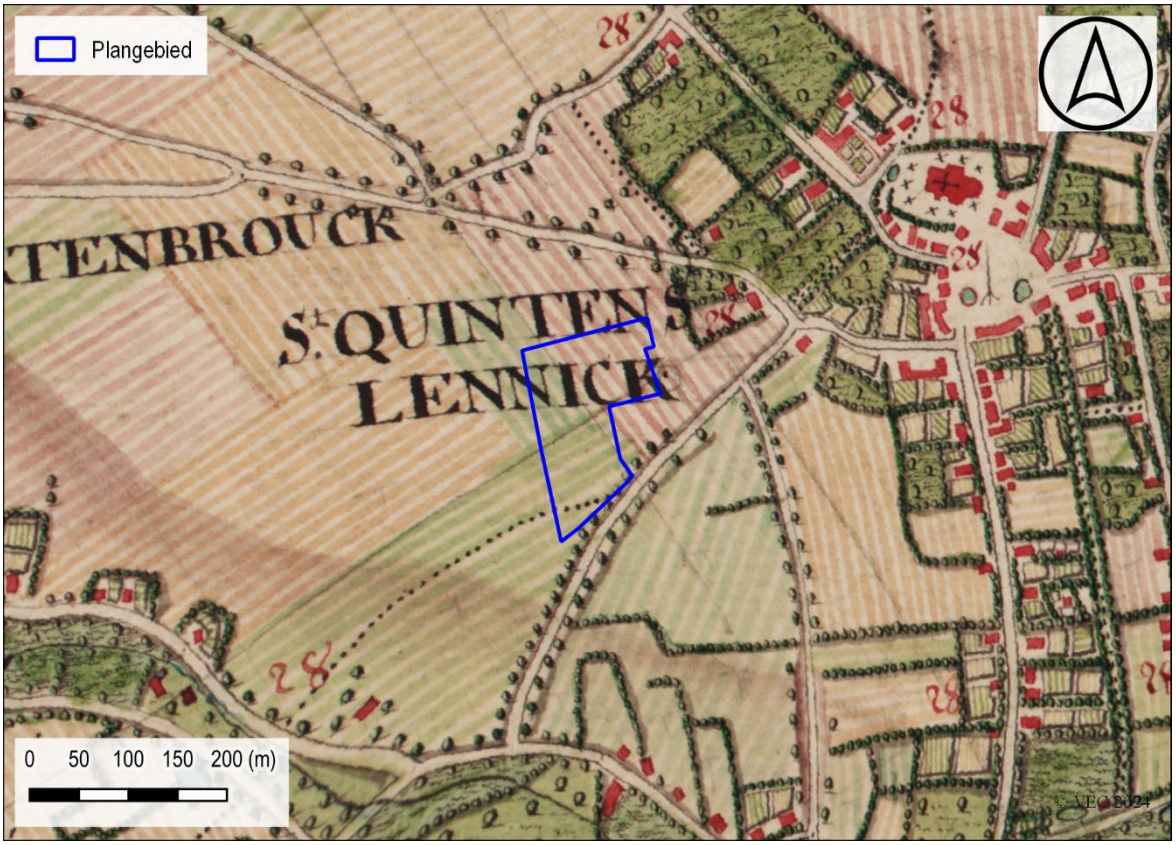

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

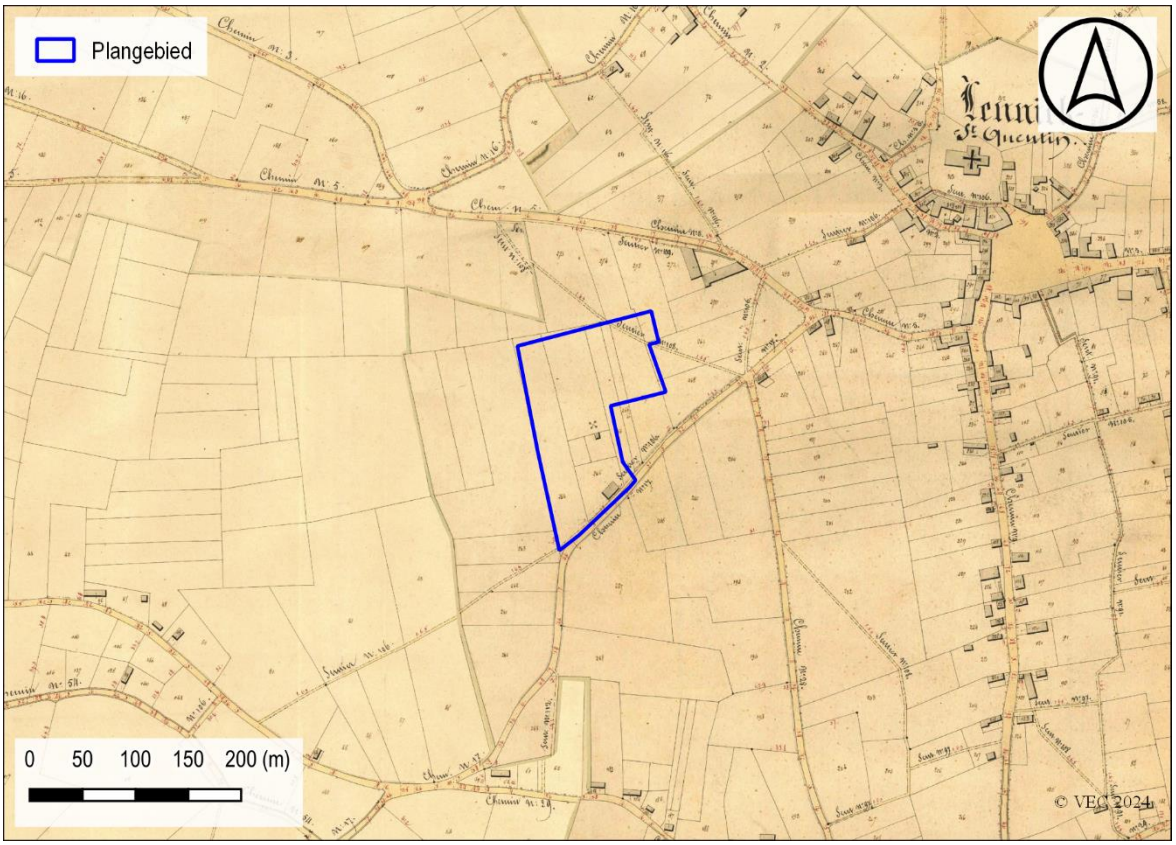

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

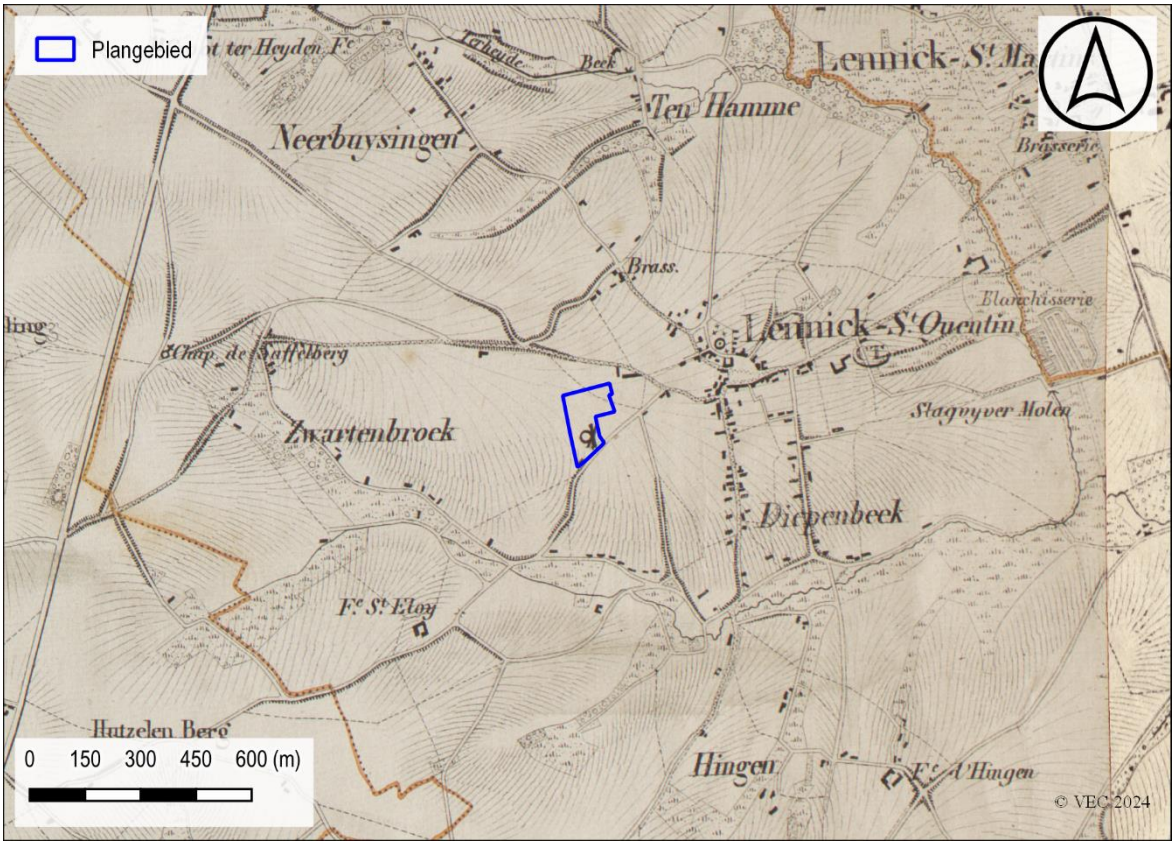

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

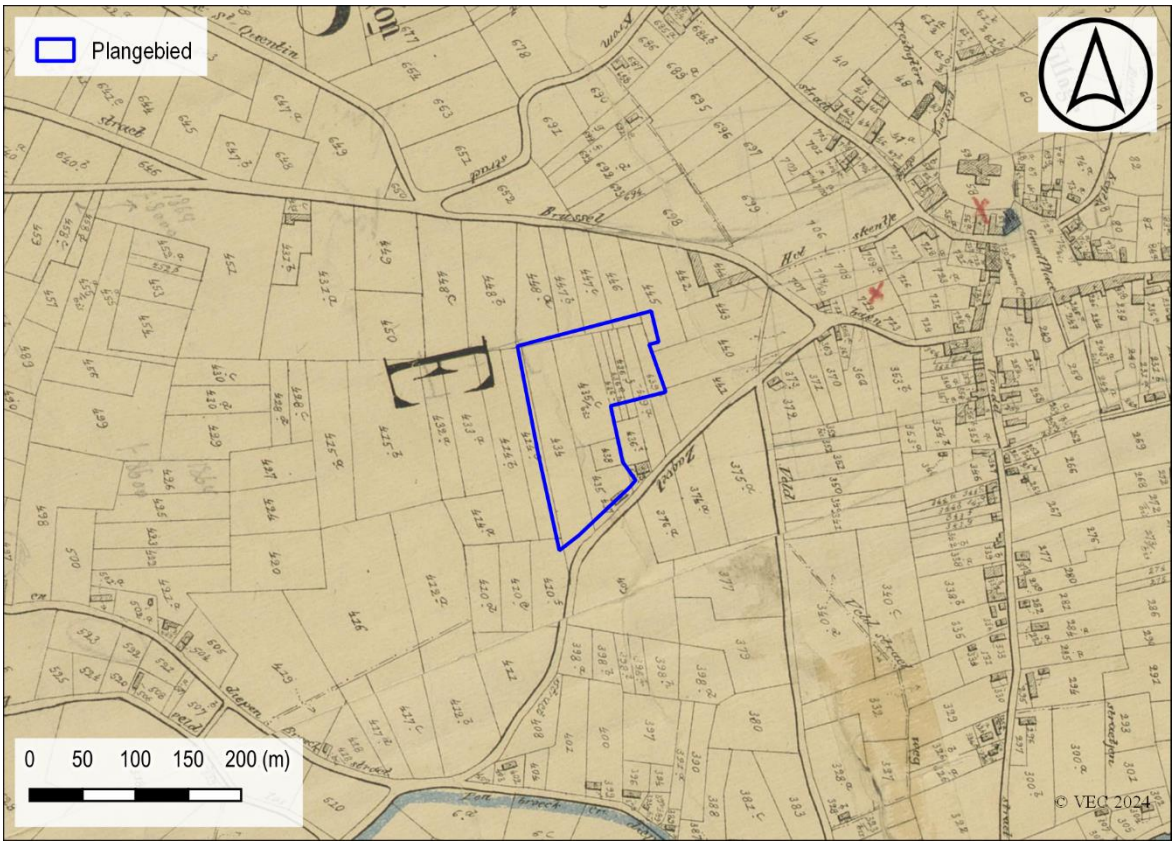

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

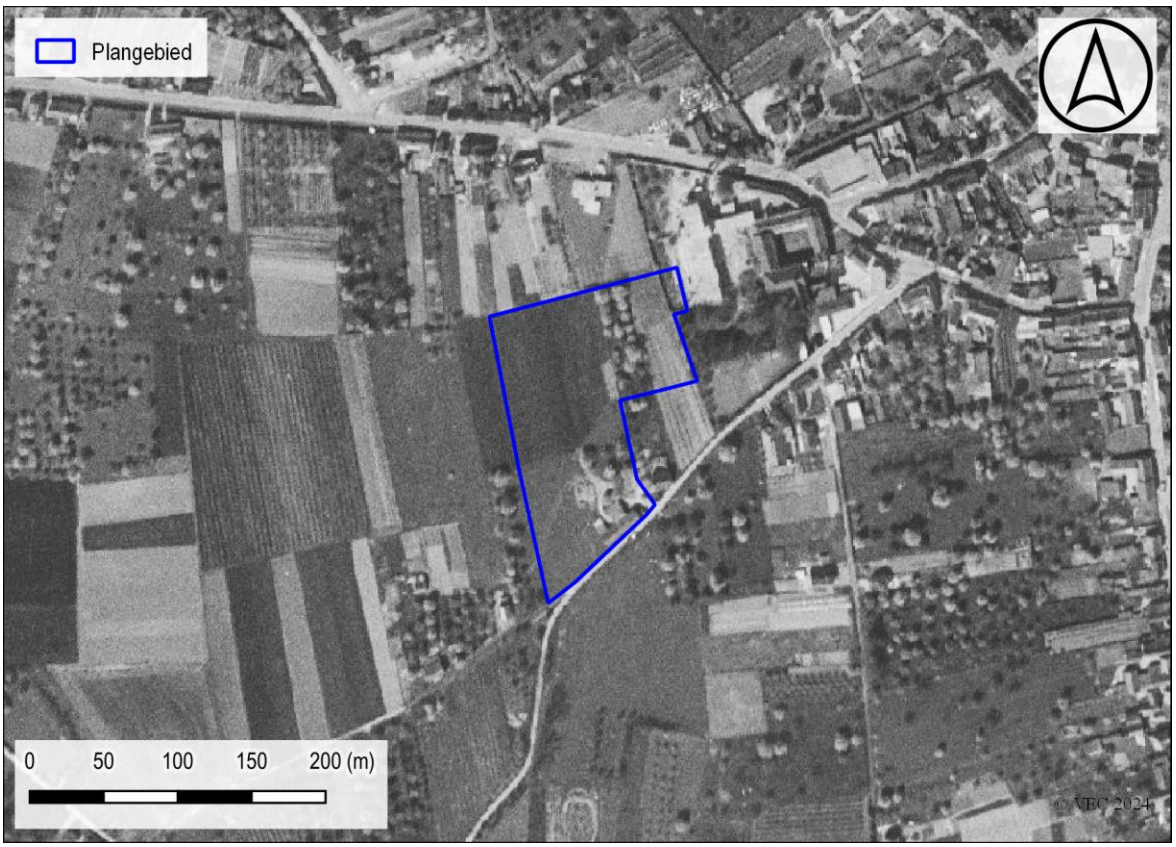

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

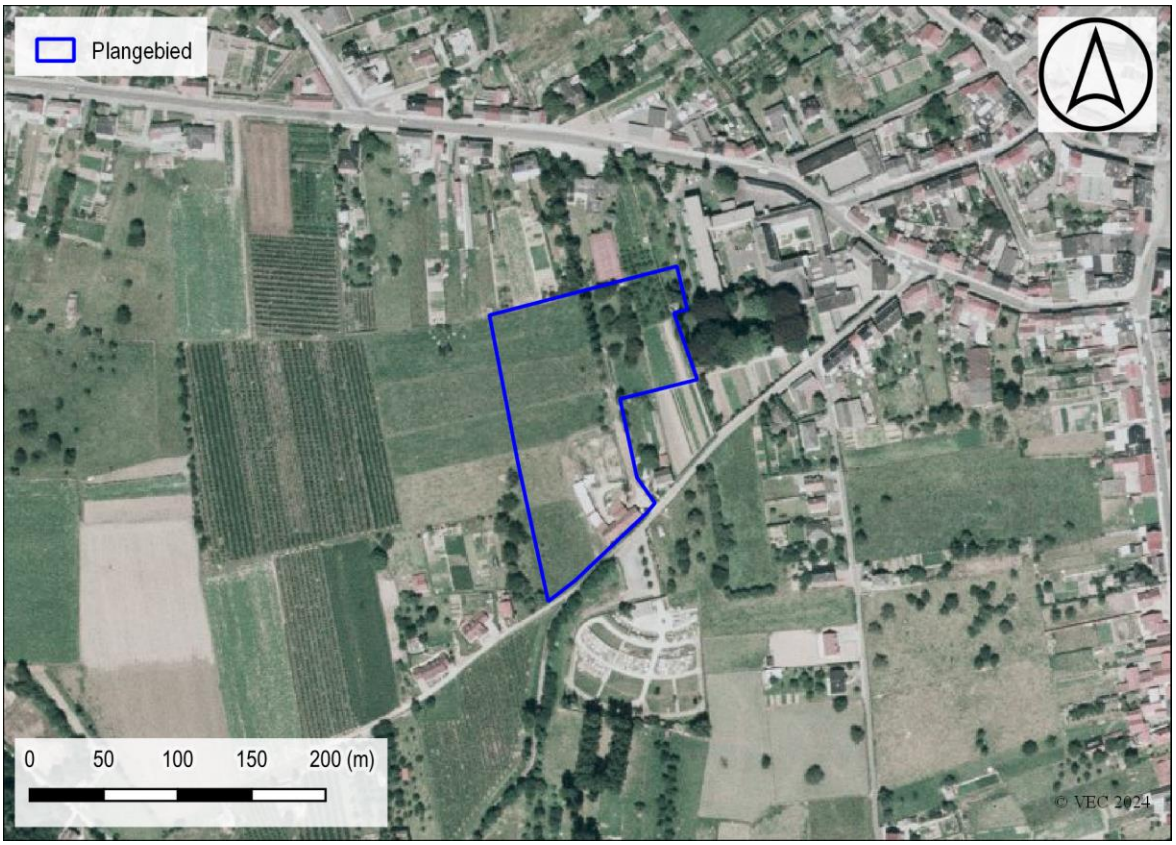

Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

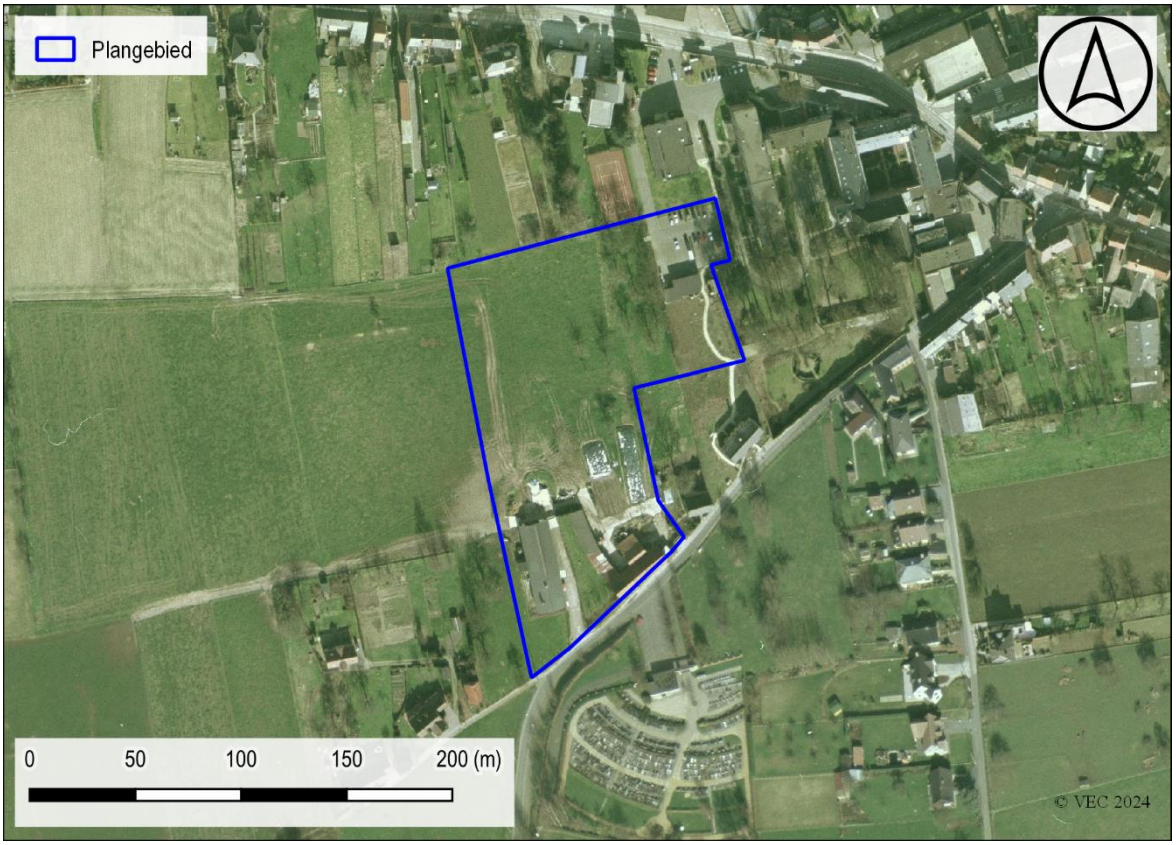

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

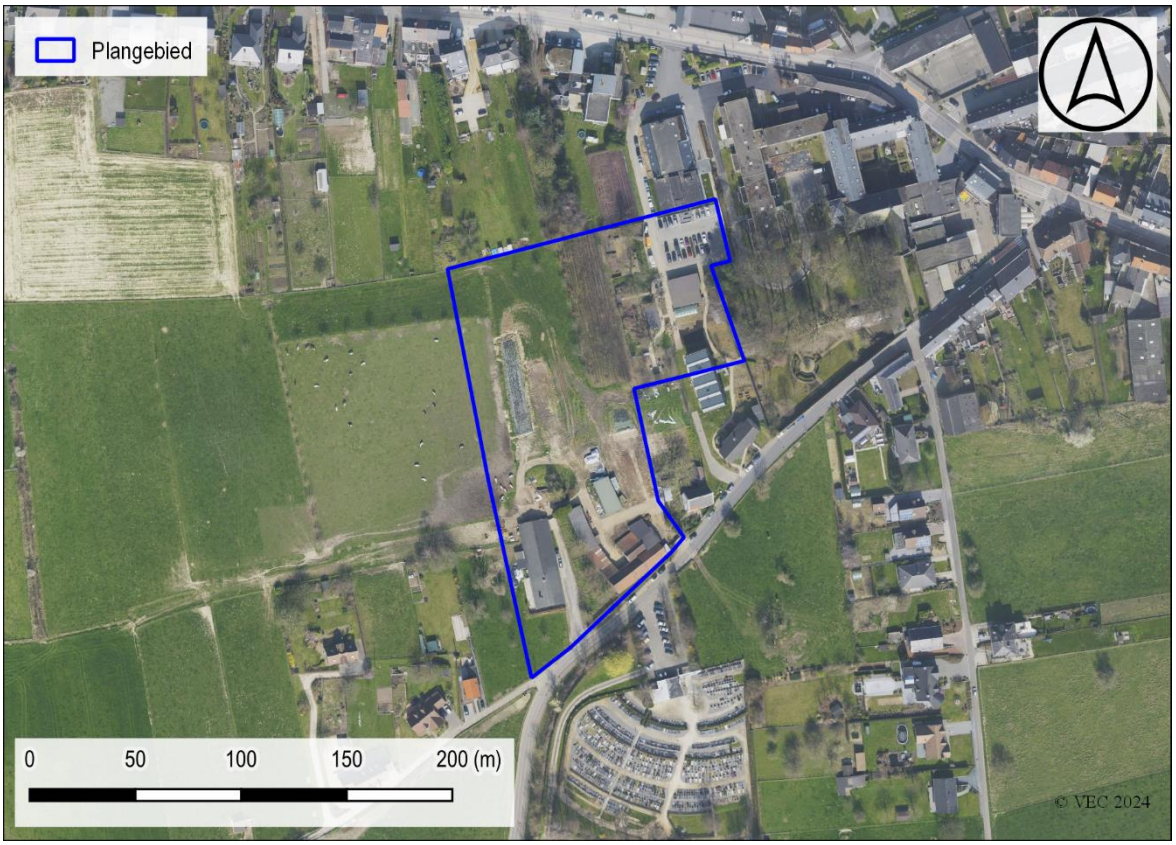

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2013-2015 (© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

CAI meldingen

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (Figuur 22):

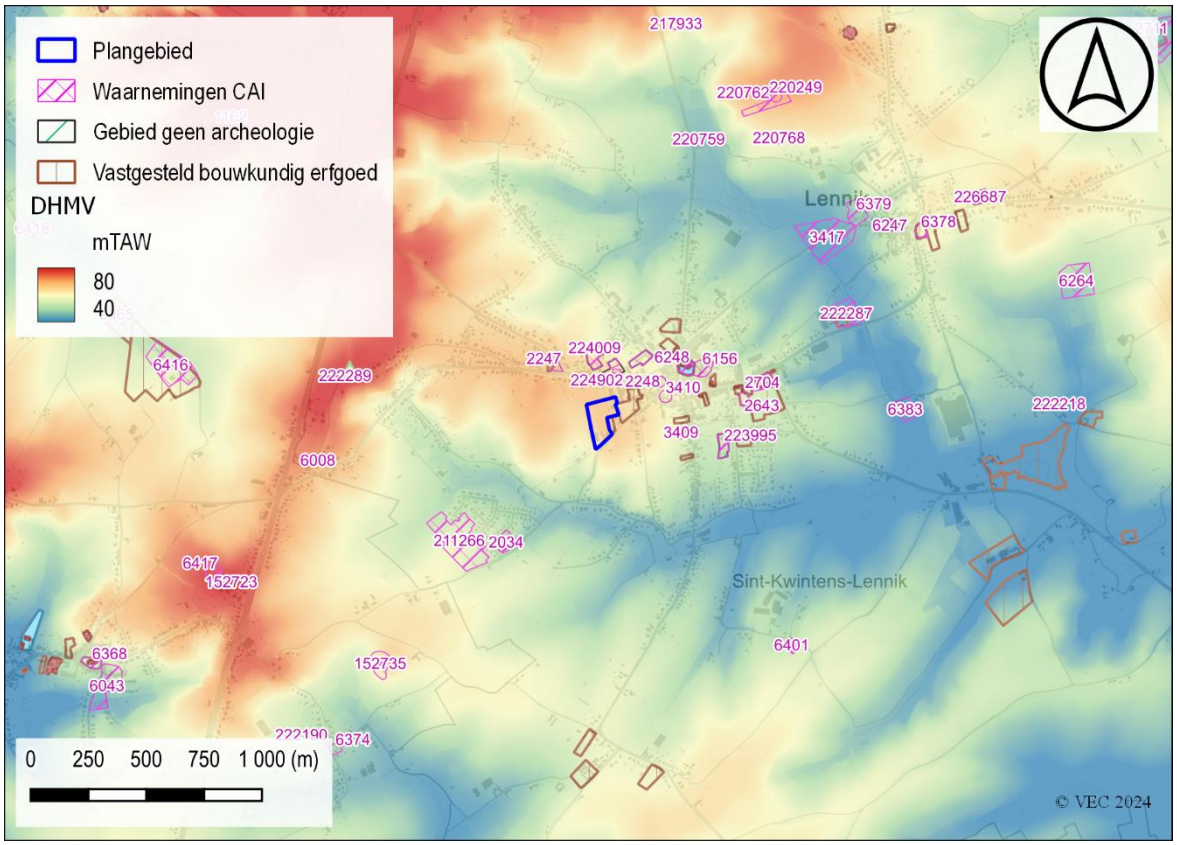

Figuur 22: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem bracht in het verleden voornamelijk resten uit de middeleeuwse geschiedenis van de omgeving rond het plangebied in kaart. Hierbij werden onder andere verschillende kerkfasen en bijhorende begravingen aangesneden die teruggaan tot de Karolingische periode, werden muren van een versterkt kasteel blootgelegd en konden ovens en kuilen met misbaksels van een pottenbakkerij worden herkend. Vroegere periodes (Neolithicum, ijzertijd, Romeinse tijd) zijn vertegenwoordigd door enkele toevalsvondsten en slechts zeer uitzonderlijk ook door sporen uit een opgraving. De laatste jaren vonden verschillende proefsleuvenonderzoeken plaats waarbij vooral recentere kuilen, greppels of ploegsporen aan het licht kwamen.

CAI nummer	datering	omschrijving
1162	Nieuwe tijd	Molen “Windmolen van Ter Heide”
2034	Late middeleeuwen	Hoeve “Sint-Elooishof”
2065	Late middeleeuwen	Motte “Kasteel van Oplombeek”
2247	Romeinse tijd	Toevalsvondst: munten, aardewerk, metaal
2248	Late middeleeuwen	Toevalsvondst (1910): aardewerk
2643	Late middeleeuwen	Evaluerend terreinonderzoek (1996): kuilen met scherven, puinlaag
2704	18de eeuw	Landhuis “Kasteel de Man”
3409	Late middeleeuwen	Opgraving (1968-1969): 5 kuilen met misbaksels, pottenbakkerij
3410	Late middeleeuwen	Toevalsvondst (1910): oven en misbaksels
3417	Middeleeuwen	Nederzetting “Het Doreken”
6008	Late middeleeuwen	Kapel OLV Saffelberg
6043	Late middeleeuwen, 19de eeuw	Evaluerend terreinonderzoek (2013): resten van torens, muren en waterwallen van een versterkt kasteel en later klooster
6156	Neolithicum, Romeinse tijd, Karolingische periode	Toevalsvondst (1890): geslepen bijl uit silex, Romeins aardewerk en bouwmateriaal, percelering wijst op Karolingische motte met opperhof en neerhof
6247	Karolingische periode, Vroege middeleeuwen, Volle middeleeuwen, Late middeleeuwen	Opgravingen Sint-Martinuskerk (2012, 2015): nivelleringslagen en werkniveaus vroege middeleeuwen, verschillende kerken en begravingen uit volle en late middeleeuwen,
6248	Karolingische periode, Volle middeleeuwen	Sint-Kwintenkerk
6264	16de eeuw	Hoeve “Hof te Alsingen”
6368	Volle middeleeuwen	Opgraving “Sint-Niklaaskerk” (2023): funderingen huidige kerk
6374	Middeleeuwen	Burcht
6378	Onbepaald	Molen
6379	Late middeleeuwen	Motte “Oud Borcht”
6383	18de eeuw	Molen
6401	18de eeuw	Hoeve “Hof te Ielingen”
6416	Nieuwe tijd	Hoeve “Kasteel van Saffelberg”
6417	17de eeuw	Molen “Molen van Gooik”
6418	Late middeleeuwen	Site met walgracht
152723	Romeinse tijd	Veldkartering (2011): aardewerk
152735	Romeinse tijd	Veldkartering (2011): aardewerk, tegulae
211266	IJzertijd, Romeinse tijd, 18de eeuw	Opgraving Sint-Elooistraat (2015): kuil met handgevormd aardewerk, brandrestengraf, perceelgreppels
217933	20ste eeuw	Metaaldetectie (2017): hangslot, kogel
220249	Late middeleeuwen	Metaaldetectie (2018): munt
220759	20ste eeuw	Metaaldetectie (2018): knoop, kogelhulzen, musketkogel
220762	18de-20ste eeuw	Metaaldetectie (2018): kogelresten, munt
220768	20ste eeuw	Metaaldetectie (2018): kogel, knoop WOII
222190	18de eeuw	Kapel
222218	Nieuwe tijd	Metaaldetectie (2019): gesp
222287	18de eeuw	Site met walgracht
222289	18de eeuw	Kapel van Saffelberg
223995	Onbepaald	Proefsleuvenonderzoek Van der Lindenstraat (2018): (paal)kuilen
224009	Nieuwe tijd	Proefsleuvenonderzoek Krommestraat (2018): kuil met afval
224030	Nieuwste tijd	Proefsleuvenonderzoek Kroonstraat (2018): recente sporen
224902	Nieuwste tijd	Proefsleuvenonderzoek Kroonstraat (2019): recente greppel
226687	Nieuwste tijd	Proefsleuvenonderzoek Brusselsestraat (2019): ploegspoor
226718	Late middeleeuwen	Proefsleuvenonderzoek Keymolenstraat (2019): kuil met aardewerk

Archeologienota's en nota's

Er werden recent 20 archeologienota's en 8 nota's ingediend in de ruime omgeving van het plangebied. Bij 6 archeologienota's werd meteen na het bureauonderzoek een vrijgave geadviseerd op basis van de aard van de werken en/of een reeds verstoorde bodem. Voor 14 archeologienota's werd verder vooronderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

Bij 8 projecten werd dit verder vooronderzoek al uitgevoerd en in een nota gerapporteerd. Zes daarvan betreffen proefsleuvenonderzoeken die ook zijn opgenomen in de CAI. Twee recentere proefsleuvenonderzoeken zijn nog niet in de CAI vermeld. Het proefsleuvenonderzoek op de Kruiskouter leverde slechts 2 vermoedelijk recente sporen op. Het proefsleuvenonderzoek uit 2023 in de Schapenstraat leverde geen sporen op, maar wees op een grootschalige verstoring van de bodem.

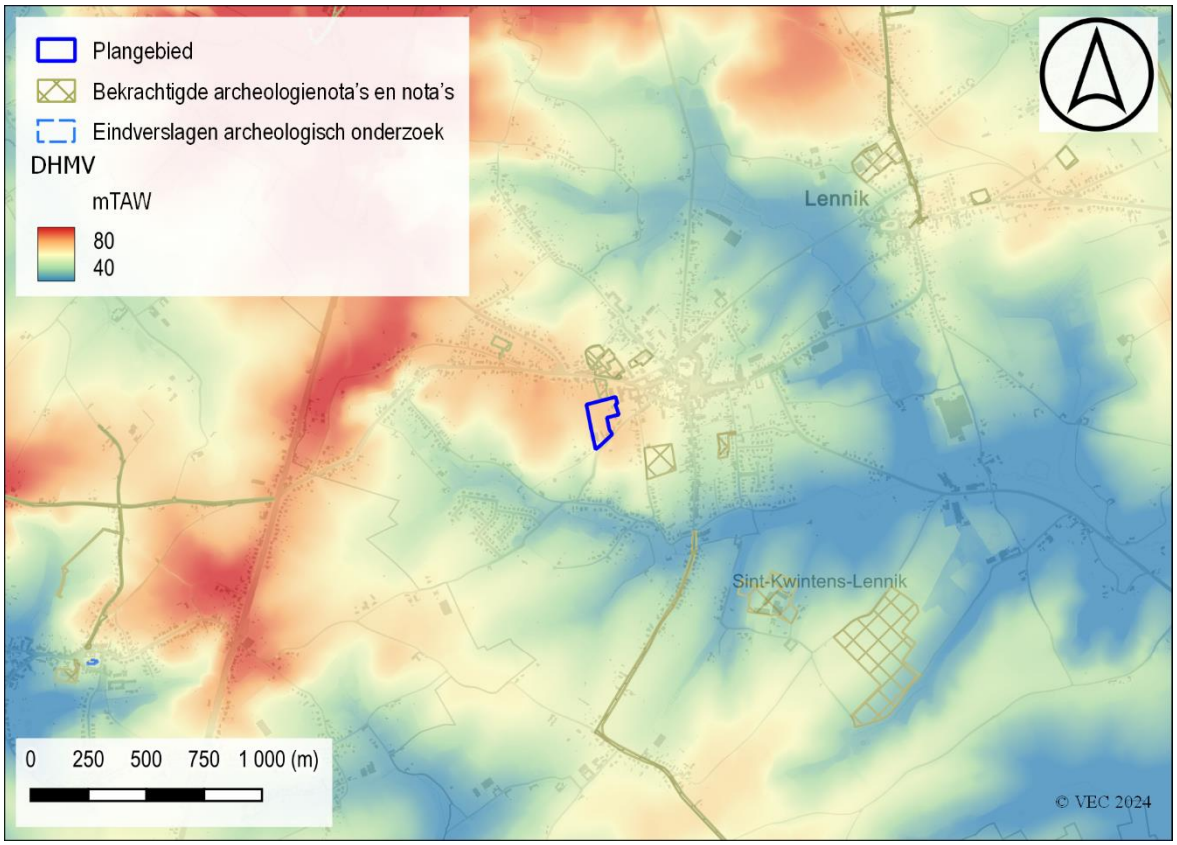

Figuur 23: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de (archeologie)nota's (©Geopunt).

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

1.3.1 Interpretatie en datering

De opdrachtgever plant de omgevingsaanleg van enkele percelen tussen de Zavelstraat en Kroonstraat te Lennik. In het nieuwe ontwerp worden enkele bestaande constructies op het plangebied verwijderd. De invloed van de groenaanleg op de bodem kan als beperkt worden beschouwd. De paden dienen rolstoeltoegankelijk te zijn en dus wordt het reliëf achter de loods van Zavelstraat 11 minder steil gemaakt door een uitvlakking van het bestaande maaiveld. De paden van 250-180cm breed worden aangelegd in een waterdoorlatende verharding. De aanleg hiervan zorgt voor een verstoring van de bodem tot max. 30cm diep. In het noorden wordt een uitbreiding van de parkeerinfrastructuur gepland. Deze aanleg zorgt voor een verstoring tot ca. 30cm diep. Een groot deel van deze zone is echter op heden reeds ingericht als parking, rijweg of pad.

Het plangebied bevindt zich op een uitloper van een heuvelrug tussen de Molenbeek en Diepenbroekbeek. De zuidwestelijke hoek van het plangebied (Zavelstraat 11) ligt rond 61-64mTAW en daarmee ook beduidend lager dan de rest van het plangebied (66-68mTAW). Het projectgebied is gelegen ter hoogte van de Tertiaire formatie van Kortrijk, Lid van Aalbeke (KoAa) en Lid van Moen (KoMo). Het projectgebied is gelegen in het Quartair Type 2 met een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Op het plangebied wordt voornamelijk een droge leembodem met textuur B of structuur B horizont aangetroffen.

Het plangebied bevindt zich te Sint-Kwintens-Lennik. Deze gemeente ontstond in een vruchtbare streek langsheen de Romeinse heirbaan Asse-Bavai en kende reeds in de vroege middeleeuwen een toenemend belang. Het plangebied bevindt zich in de 18de-19de eeuw net buiten de dorpskern van Lennik, lag ook dan al tussen 2 wegtracés die nu gekend zijn als de Zavelstraat en Kroonstraat en was grotendeels in gebruik als akker. De 19de-eeuwse kaarten wijzen op een eerste bebouwing langsheen de Zavelstraat. Voor 1990 werden extra stallen toegevoegd aan dit gebouw op Zavelstraat 9. De loods op Zavelstraat 11 en de parking in het noorden van het plangebied dateren tussen 1990 en 2000.

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem bracht in het verleden voornamelijk resten uit de middeleeuwse geschiedenis van de omgeving rond het plangebied in kaart. Hierbij werden onder andere verschillende kerkfasen en bijhorende begravingen aangesneden die teruggaan tot de Karolingische periode, werden muren van een versterkt kasteel blootgelegd en konden ovens en kuilen met misbaksels van een pottenbakkerij worden herkend. Vroegere periodes (Neolithicum, ijzertijd, Romeinse tijd) zijn vertegenwoordigd door enkele toevalsvondsten en slechts zeer uitzonderlijk ook door sporen uit een opgraving. De laatste jaren vonden verschillende proefsleuvenonderzoeken plaats waarbij vooral recentere kuilen, greppels of ploegsporen aan het licht kwamen.

1.3.2 Verwachting en conclusies

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*

  Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem bracht in het verleden voornamelijk resten uit de middeleeuwse geschiedenis van de omgeving in kaart. Vroegere periodes (Neolithicum, ijzertijd, Romeinse tijd) zijn vertegenwoordigd door enkele toevalsvondsten.

  Het plangebied bevindt zich op een uitloper van een heuvelrug tussen de Molenbeek en Diepenbroekbeek. Op basis van de landschappelijke ligging kunnen sporen en vondsten vanaf de steentijd niet uitgesloten worden.

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

  De geplande werken hebben slechts een beperkte invloed op het archeologisch bodemarchief. De invloed van de groenaanleg is verwaarloosbaar en vindt vooral plaats in de teelaarde. Ook bij de uitvlakking van het bestaande maaiveld achter de loods op Zavelstraat 11 is de invloed beperkt tot de teelaarde.

  De uitbreiding van de parkeerinfrastructuur (ca. 1.300m²) zorgt voor een verstoring tot ca. 30cm diep. Een groot deel van deze zone is echter op heden reeds ingericht als parking, rijweg of pad. De bodem kan hier aldus minstens gedeeltelijk als verstoord beschouwd worden, waardoor verder onderzoek niet aangewezen is bij deze bodemingreep.

  De aanleg van de paden veroorzaakt eveneens een verstoring tot ca. 30cm diep. Het gaat over een kronkelend pad van 250-180cm breed doorheen het onbebouwde deel van het plangebied met een totale oppervlakte van ca. 2.500m². Hoewel deze ingreep wel degelijk een bedreiging kan vormen voor het archeologisch bodemarchief, wordt het potentieel op nuttige kenniswinst sterk ingeperkt door de vorm, beperkte breedte en diepte van deze bodemingreep.

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

  Het grootste deel van de werken heeft slechts een beperkte invloed op het archeologisch bodemarchief aangezien de ingrepen beperkt zijn tot de teelaarde of een reeds verstoorde bodem. Enkel de aanleg van de paden, kan een eventueel bewaard archeologisch bodemarchief verstoren. Omwille van de aard en locatie van de werken, wordt verder onderzoek kosten-baten niet aangewezen. Er kan aldus een vrijgave geadviseerd worden.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

https://dov.vlaanderen.be

https://inventaris.onroerenderfgoed.be

https://cartesius.be

https://loket.onroerenderfgoed.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)..... 4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)..... 4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt) 6
Figuur 4: werken op het plangebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt) 8
Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).9
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt) 10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt) 10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt) 11
Figuur 9: hoogteprofiel ZZW-NNO.....11
Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt) 12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt) 13
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van Belgïe (© geopunt).....13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....15
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....15
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt) 16
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...16
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt).....17
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt).....17
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt).....18
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt).....18
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2013-2015 (© geopunt).....19
Figuur 22: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt). 20
Figuur 23: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de (archeologie)nota's (©Geopunt). 22

CHRONOLOGISCH KADER

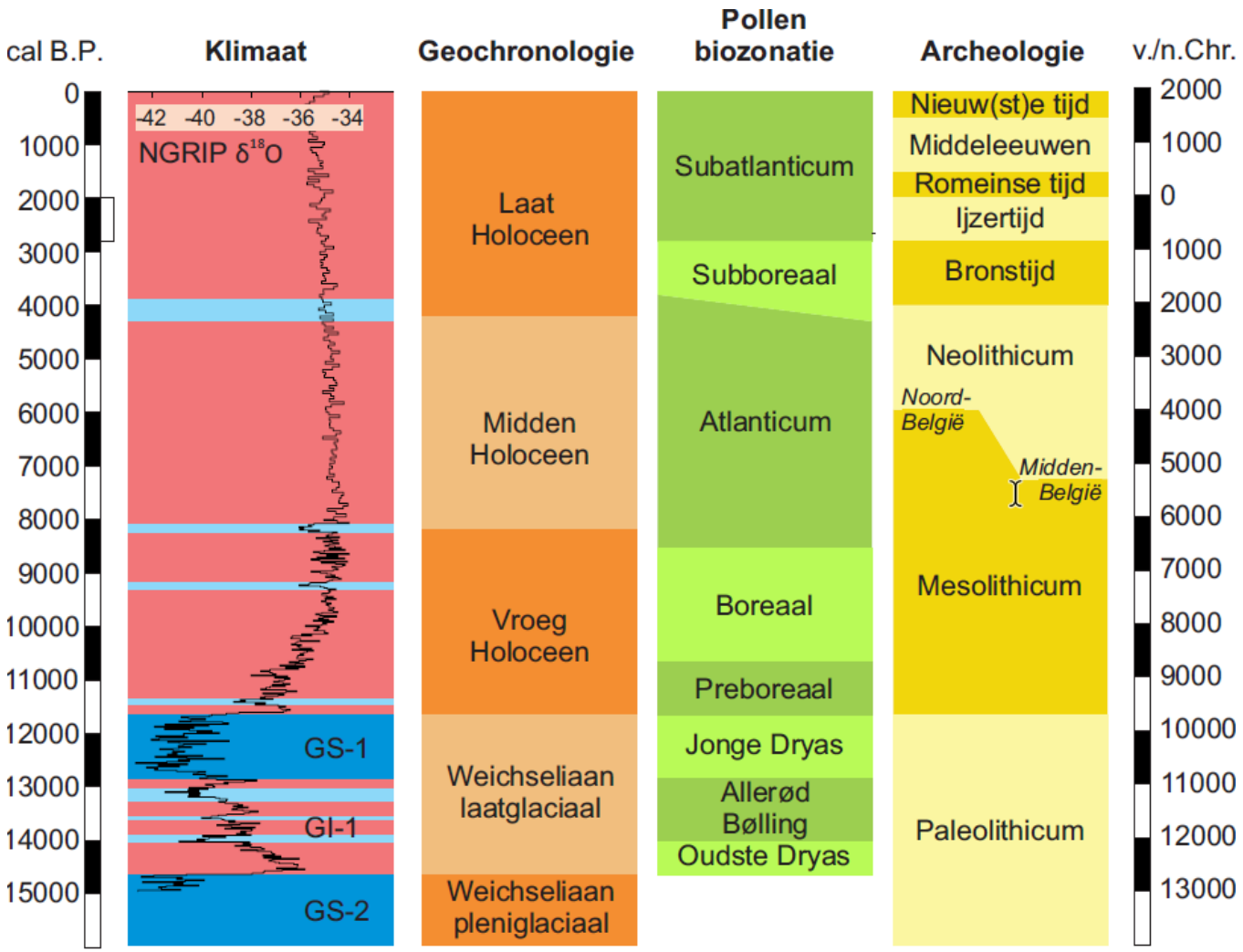

VEC
Vlaams
Erfgoed
Centrum